

KONGER OG 'SORTE' HÅNDVÆRKERE

Snyd. Valdemar Sejr og kong Valdemar lagde grunden til nogle af retsreglerne omkring moms- og skattefup.

Af Nikolaj Nikolajsen
advokat, lou advokater

Højesteret har tidligere i år knæsat et princip om, at betaling for sort arbejde ikke kan indrives med hjælp fra domstolene. Hverken håndværkere, der tilbyder at levere ydelser uden at opkræve moms og afregne skat, eller de kunder, der benytter sig af sådanne ydelser, er beskyttet af lovgivningen.

Højesterets dom fra maj måned trækker i realiteten tråde mere end 800 år tilbage i retshistorien og gør både kunder og håndværkere, der laver aftaler om sort arbejde, fredløse.

Sagen, der var indbragt for Højesteret, drejede sig om et par på Sjælland, der havde indgået en entrepriseaftale om, at en entreprenør skulle foretage en ombygning af parrets hus i Næstved.

Der var indgået en skriftlig aftale om, at prisen for ombygningen skulle være kr. 1.112.550 ekskl. moms, og samtidig blev det lagt til grund for Højesterets afgørelse, at der var indgået en tillægsaftale om, at en stor del af entreprisens summen skulle betales kontant, og uden at nogen fik noget at vide om det, så entreprenøren kunne undlade at afregne moms og skat af den del af betalingen.

Konkurs

Parret fik ombygget ejendommen og havde betalt alle de officielle regninger. Imidlertid gik det hverken værre eller bedre, end at parterne blev uenige om, hvor meget parret havde betalt kontant/sort til entreprenøren, der mente at have yderligere 368.252,50 kr. til gode.

Dette beløb var tilmed inklusiv moms.

Entreprenøren var gået konkurs undervejs, og kuratoren for konkursboet sendte parret en opkrævning på restbeløbet og lagde de lovpligtige 25 procent moms oveni.

Højesterets dom lød på, at aftalen ikke kunne håndhæves, da den var ugyldig efter Christian den Femtes Danske Lovs 5-1-2 fra 1683.

Paragraffen - der er en stor del af det lovmæssige fundament for de danske regler om aftaleindgåelse - har den mundrette ordlyd:

»Alle Contracter, der frivilligen gioris af dennem, der ere myndige, og komme til deris Lavalder, være sig Ki-

gerne må slå sin håndværker ihjel, fordi han ikke har udført det aftalte sorte arbejde, eller at kunden kan slagtes helt lovligt, hvis der ikke betales, men hvis man indgår i sådanne aftalereationer, skal man ikke regne med den store forståelse eller omsorg fra domstolens side, hvis man bliver snydt.

Dertil kommer, at det selvfølgelig stadig er strafbart for en erhvervsdrivende at undlade at opkræve moms og selvangive indkomst til Skat, så det kan undre, at der stadig er nogle i Danmark, der har modet til at udføre sort arbejde. Hvis kunden kan bevise, at der er aftalt 'sort afregning', er man retsløs eller fredløs.

På samme måde har kunden, der har betalt kontant uden regning for en motorreparation eller service på bilen, ingen chance for at gøre krav på tilbagebetaling af de betalte sorte penge i byretten, hvis det viser sig, at mekanikeren er en skurk eller en klovn, der ikke har løst problemet.

Hvis man indordner sig under kongens regler, har man ret til kongens beskyttelse og kongens fred. Hvis ikke, er man fredløs og retsløs. Sådan var det i 1200-tallet, og sådan er det i dagens Danmark.

Tegning: Jens Nex

øb, Sal, Gave, Pant, Laan, Leje, Forpligter, Forløfter og andet, ved hvad Navn det nævnis kand, som ikke er imod Loven, eller Ærbarhed, skulle holdis i alle deris Ord og Punkter, saa som de indgangne ere.»

På nutidigt dansk betyder det, at der i dansk ret er aftalefrihed til, at man kan aftale, hvad man vil, og at aftaler skal overholdes, medmindre de er ulovlige eller moralsk forkerte.

Ugyldig aftale

Højesteret lagde i dommen vægt på, at en aftale efter omstændighederne kan være ugyldig, når den strider mod den almindelige moralopfattelse, uanset om andre retsnormer er blevet overtrådt, og da Højesteret fandt, at aftalekomplekset mellem det sjællandske par og entreprenøren krænkede en samfundsmæssig interesse, erklærede aftalen ugyldig.

Konsekvensen var, at en-

treprenøren ikke havde krav på at få sin restbetaling. End ikke konkursboets synspunkter om, at kunderne havde fået en uberettiget og urimelig berigelse ved, at de slap for at betale resten af den kontante/sorte aftalte pris, kunne påvirke Højesteret til at lade sagen få et andet resultat.

Det er ellers en fast del af den danske retspraksis, at man kan blive dømt til at afgive en berigelse, man har opnået på urimelig eller uberettiget vis, uden at der er tale om, at der findes et grundlag for et egentligt erstatningskrav.

Dommen får den klare konsekvens, at aftalepartier, der indgår sådanne aftaler om sort arbejde, i praksis må betragtes som retsløse.

Kunderne kan ikke komme med indsigelser om mangler ved det udførte arbejde. Hvis entreprenøren kræver forudbetaling for at undgå at komme i en tilsvarende klemme, som entreprenøren fra højesteretsdommen og så ikke le-

verer det lovede arbejde, kan kunden ikke få hjælp fra staten.

Hvis entreprenøren udfører arbejdet, og kunden ikke betaler, er entreprenøren retsløs.

Uden beskyttelse

Denne retsstilling svarer i store træk til straffen fredløshed. Fredløshed, der kendes fra landskabslovene fra middelalderen - Valdemar Sejrs Jyske Lov, Kong Valdemars Sjællandske Lov og Skånske Lov - der alle er fra begyndelsen af 1200-tallet, hvor alvorlige forbrydelser kunne straffes med fredløshed.

Som dømt fredløs havde man ikke ret til kongens beskyttelse. Man stod uden for samfundets fred og kunne skades, bestjæles og endda dræbes af enhver, uden at den pågældende, der gjorde det ellers strafbare, blev straffet af kongen.

Højesterets dom kan ikke tages til indtægt for, at man

Advokaterne skriver

I hver udgave af ErhvervsMagasinet vil advokater fra lou advokater på skift skrive om aktuelle og alment interessante juridiske problemstillinger.

Lou advokater udfører rådgivning og bistand især til danske og udenlandske virksomheder samt organisationer og private.

Firmaet beskæftiger 60 medarbejdere herfra over 20 jurister med individuelle kompetencer inden for juraens kerneområder. En del af firmaets ydelser er tillige ejendomsadministration af cirka 7000 enheder.

Med kontorer i Randers, Aarhus og København yder lou advokater rådgivning og bistand over hele landet, og gen-

nem international deltagelse i The Geneva Group har firmaet adgang til lokal ekspertise inden for juridiske og skattemæssige forhold i landet over det meste af verden.

Denne uges skribent er:
advokat Nikolaj Nikolajsen

